

Prvé kroky po diagnóze

Mgr. Ivana Trellová, BCBA
Srdce Autizmu o.z.

Porucha autistického spektra

- ☞ Pervazívna vývinová porucha
 - ☞ Narušená **sociálna** komunikácia a interakcia
 - ☞ Obmedzené, repetitívne prejavy správania a záujmy

Začnite so vzdelávaním

- ❧ Čo sú poruchy autistického spektra
- ❧ Intervencie
 - ❧ Intervencie, ktoré sú založené na dôkazoch (OSTATNÍKOVÁ, D. a kol., 2015. *Máme dieťa s Autizmom*)
 - ❧ Intervencie dostupné na Slovensku
- ❧ Internetové vzdelávanie - webináre
- ❧ Návšteva školení a workshopov
- ❧ Čítanie zahraničnej literatúry

Vyhľadajte odborníka

❧ Pýtajte sa odborníka nasledujúce otázky:

- ❧ Patrí metóda medzi vedecky overené metódy pri vzdelávaní detí s PAS?
- ❧ Je osoba poskytujúca tieto služby certifikovaná v metóde, ktorú vykonáva?
- ❧ Koľko ročné skúsenosti má v danej metóde?
- ❧ S koľkými deťmi, ako je Vaše dieťa, už mala skúsenosti?
- ❧ Má terapeut, ktorý pracuje s dieťaťom kontinuálnu supervíziu?
- ❧ Ako sa ďalej vzdeláva a rozširuje si svoje znalosti?

Vytvorte prostredie na učenie

- ❧ Motivujúce prostredie
 - ❧ Párovanie
 - ❧ Rozvíjajte hru
 - ❧ Sústreďte sa na imitáciu
 - ❧ Učte komunikáciu
-
- ❧ 7 krokov k získaní kontroly nad učením Vašeho dieťaťa
- Autor: Robert Schramm, MA, BCBA (www.csaba.cz – rodiče rodičum)

Motivujúce prostredie

- ☞ Prostredie, kde sa dieťa chce učiť
- ☞ „zaujímavé“ hračky – senzorické
- ☞ Následok a príčina hračky

- ☞ Oblíbené veci mimo dosahu – zvýši možnosť komunikácie
- ☞ V škatuliach

Párovanie

- ☞ Hračky, pri ktorých Vás dieťa potrebuje
(aby ste hračku zapli, roztočili, fúkli do bublín, ...)
- ☞ Hry, pri ktorých je aktivita s Vami lepšia...

Rozvoj hry

- ☞ Využite to, čo dieťa má rado
- ☞ Pridávajte nové veci do hry
- ☞ Robte hru zábavnou
- ☞ Použite veľa fyzických aktivít
- ☞ *Skúšajte to každý deň*

Napr. Ak má dieťa rado plastelínu, vkladajte do nej fazuľky, zvieratká, vytvorte rybičky a poukladajte ich na modrý uterák (oceán), použite loďku, autíčka, kde môžete nakladať rybičky a pod.

Rozvoj imitácie počas hry

VLOŽIŤ KRÚŽOK

POZRIEŤ CEZ
KRÚŽOK AKO CEZ
ĎALEKOHĽAD

POBŪCHAŤ
KRÚŽKY O SEBA

DAŤ DVA KRÚŽKY
NA OČI AKO
OKULIARE

KOTŮLAŤ KRÚŽOK

PUSTIŤ AUTÍČKO DOLE
DRÁHOU

ZAPARKOVAŤ AUTÍČKA
VEDĽA SEBA PRI
DRÁHE

PREJŠŤ OKOLO

POLOŽIŤ PANÁČIKA
NA AUTO

IMITÁCIA S HRAČKAMI

POSTAVIŤ VEŽU

ZBŪRAŤ VEŽU

POHÁRIK NA HLAVU

POBŪCHAŤ
PO POHÁRIKU AKO PO
BUBNE

OTOČIŤ POHÁRIK

ZATŤCŤ KLINČEKY

POBŪCHAŤ KLINCE O
SEBA

UROBIŤ HADA Z
KLINCOV

SKRYŤ KLINČEK DO
DLANE

DAŤ HO K ÚSTAM A
PREDSTIERAŤ
HRU NA PIŠTALKE

POBŪCHAŤ
KLADIVOM PO
GULIČKE

KOTŮLAŤ GULIČKU

SCHOVAŤ ZA SEBA

SCHOVAŤ POD
TRIČKO

VKLADAŤ KOCKY
DO OTVORENEJ
NÁDOBY

VYBERAŤ KOCKY
Z VEDIERKA

POSTAVIŤ VEŽU

FŮKNUŤ DO
VEŽE

ZBŪRAŤ VEŽU
UROBIŤ HADA

Učte komunikáciu

Komunikácia:

- ☞ Dá dieťaťu možnosť vyjadriť svoje potreby a želania
- ☞ Zvýši spoluprácu a ochotu k ďalšiemu učeniu
- ☞ Zníži výskyt problémového správania

Tipy pri učení komunikácie.

- ☞ Začnite s učením vecí, ktoré dieťa **chce**
- ☞ Vytvárajte alebo zachyťte príležitosti na komunikáciu
- ☞ Nebojte sa použiť posunky
- ☞ Na začiatku pomôžte dieťaťu povedať, ukázať správne slovo/
posunok

Vytvoriť si čas pre dieťa

Zorganizujte si svoj deň tak, aby ste mali čas na domácnosť, partnera, ďalšie deti a hlavne sa **venovať dieťaťu s PAS.**

- ☞ Začnite s 20 minútami
- ☞ Pripravte si plán, čo budete robiť
- ☞ Pripravte si materiály
- ☞ Majte cieľ, čo chcete dieťa „naučiť“
- ☞ Postupne čas predlžujte na 30 min, 1hod a pod.

Plán

Aktivita/hra	cieľ
Šteklenie	<ul style="list-style-type: none">- Očný kontakt- Mand „štekli“- Vokálna imitácia „mama“ alebo „a“
Guličková dráha	<ul style="list-style-type: none">- Mand „guličku“- Učiť „počkaj“- Inštrukcia „daj mi“ kým ukazujete na guličku- Imitácia ruky hore („jéééj, gulička ide dole“)
Hra s vodou	<ul style="list-style-type: none">- Mand „lej“- Inštrukcia „daj mi“ kým ukazujete na pohárik- Inštrukcia „vlož do vnútra“- Imitácia miešania vody s lyžičkou

Zapisujte si všetko

- ❧ Problémové správanie
 - ❧ Pravidlo tretieho výskytu
- ❧ Koľko krát sa správanie, ktoré chcete znížiť vyskytne
 - ❧ Pomôže pri konzultácii s odborníkom (lekárom, psychiatrom, behaviorálnym analytikom a pod.)
 - ❧ Viete, že vaša „intervencia“ pomáha
- ❧ Zapisujte si zručnosti, ktoré dieťa učíte
 - ❧ Koľko a aké nové slová povie
 - ❧ Čo sa zmenilo pri hre
 - ❧ Čo sa zmenilo pri receptívnom porozumení
 - ❧ a pod.

Poznajte svoje práva a práva Vášho dieťaťa

- ☞ Vytvorte rodičovské skupinky
- ☞ Oslovte odborníka – platforma rodín (laickí a odborní poradcovia)
 - ☞ Prekonzultujte s nimi ťažkosti či prekážky, s ktorými sa stretnete.
 - ☞ Riešte prekážky s pokojom a vzdelaním v danej problematike.

∞ BARBERA, M. L., 2007. *The verbal behavior approach. How to teach children with autism and related disorders.*

Rozvoj verbálního chování: Jak učit děti s autismem a jinými neurovývojovými poruchami.

Dostupná na: <https://is.muni.cz/obchod/baleni/137070>

∞ Česká odborná společnost aplikované behaviorální analýzy. www.csaba.cz

∞ Pinterest – nápady na hračky, hry, aktivity

☞ Ďakujem za pozornosť!

Mgr. Ivana Trellová, BCBA

Srdce Autizmu o.z.

www.srdceautizmu.sk

0915 141 363